

ÁRA 1500 KORONA

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára _ _ _ _ _ 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 48. szám.

Vasárnap, december 7.

A holtaknak sincs irgalom!

Tomboló lármával követelték annak idején, hogy az Esküdt-ügyet rendes bíróság elé kell vinni. Tomboló lármával követelik most az Esküdt-ügyben a politikai bíróságot.

Azért van ez a hangulatváltozás, mert a királyi törvényszék tárgyalása nem azt az eredményt mutatja fel, amelyet a kormánybuktató politikusok kívántak volna. A vádlott Esküdt egymagá-

ban áll azzal az állításával, hogy az ő visszaéléseiről a meghalt földművelésügyi miniszter tudott volna. Mert tudvalevően a «hű» titkár volt gazdájára és vezérére igyekszik kenni a panamázás bűnét; ő maga csupán szerény végrehajtóeszköznek kívánja magát tekintetni, akinek gazdája a beszolgáltatott panamapénzekből olykor-olykor morzsákat juttatott. Nagyatádi Szabó István nem él már, hogy becsületes szemének villámsugarai-
val lesujthathá a gonosz vádlót; meghalt szegé-

Gyi te sárga!

(Peske Géza festménye.)

Budapest, december 6.

nyen. De itt maradtak munkatársai, akik ismerték apróra minden dolgát és ezek tanuskodnak mellette. A miniszterelnök, Mayer földművelésügyi miniszter, a földművelésügyi minisztérium főtisztviselői, képviselők s mind a kihallgatott erkölcsi tanúk azt vallották, hogy a megboldogult földművelésügyi miniszternek fogalma sem volt a magántitkár úr panamázásairól. Akkor is alig akarta elhinni, hogy az iránta kutyahűséget szenvedő Esküdt bizalmával oly rútol visszaélt. Méretlenül bántotta a volt minisztert a felderített gazság. Amint pedig a hurokra került fiatalember ellene fordult s rá akarta háritani a felelősséget elkövetett bűneiért, Nagyatádi valósággal megbetegedett s a szenvedett idegizgalmak sietve vitték a sír felé. Meghalt, mielőtt leszámolhatott volna méltatlan támadójával. Most aztán annál szabadabb a vásár.

Az ellene irányított vád és gyanu vakmerőbbé vált, de mindhiába, mert a tanúk a meghalt férfi tiszta emlékét megvédték minden leheletnyi foltól. Ezért áll «rosszul» az Esküdt-ügy a törvényszék előtt. Ezért követelik most már a szocialisták és cinkosaik, hogy a parlament politikai bírósága elé vigyék az Esküdt-panama ügyét, hátha ezen a fórumon, amely jobban a politikások kezeügyébe esik, más fordulatot tudnak adni az ügynek. És ha nem is nyerhetik meg a pört a kormány politikai ellenségei, de legalább tovább húzhatják s időtlen időig beszélhetnek és írhatnak még panamabotrányokról, míg ha a törvényszék ítéletet mond, a pör véget ér és az a veszedelem fenyeget, hogy a pör adatait nem lehet többé politikai botrányhajszákra felhasználni.

Ez ellen a veszedelem ellen fogtak össze a szocialista képviselők, támogatva egyes polgári elemek által, ezért zendültek fel a parlamentben, ezért volt a forradalmi paródia, hogy a polgári bíróság előtt tárgyalt pört visszaragadják a politika karmai közé és ha már ez nem is sikerül, de legalább elmondhassák, hogy a kormány a panamabotrányt csak úgy tudta elfojtani, hogy a botrány tisztázását követelő képviselőket kidobta a parlamentből.

Ilyen fogásokkal dolgozik az a politika, amely beletipor élő és holt emberek becsületébe, feldúlja a békét, forradalmasítja a közhangulatot, elzülleszt a parlamentet, lehetetlenné teszi az építő munkát csak azért, hogy legázolja a kormányt, a többséget és a hatalmat magához kaparintsa!

Hanem hát ezúttal meg fog történni a romboló merénylet, mert minden gondolkozó hazafi csatlakozik ahhoz, amit Bethlen István miniszterelnök mondott: «Vegyék tudomásul a túloldalon, hogy nem fogják megismételni 1918-at, mert mi is férfiak leszünk!»

A kormányzó. *Ma van Horthy Miklós nevenapja. Magyarország kormányzóját e napon szívből köszönti az egész ország, de különösen mély szeretettel övezi a falu népe. A kormányzó az ország élén áll. Életét kockáztatja ezekben a nehéz esztendőekben, midőn a nemzeti ujjaszületés, az ország föltámadása és a rend helyreállítása lépésről lépésre mehet csak előre. Tudja azt jól a falu népe, de tudja azt is, hogy míg Horthy Miklós acélos egyénisége áll az ország kormánykerekénél, nyugodtan folytathatja szántó-vető munkáját s nem kell félténi a tűzhelyének nyugalmát. Bármilyen kísérletek jönnek is a rend fölfordítására, bármint leselkednek is az országrontók, a kormányzó erélye megmenti az országot minden veszedelemtől. És a kormányzó számíthat a falu népének cselekvő támogatására minden pillanatban. Miklós napján arra kéri a falu népe a jóságos Istent, hogy áldja meg Horthy Miklóst minden jóval, de főképp azzal, hogy elérhesse szívének legfőbb óhaját.*

*

Legyen vége a forradalmi kísérleteknek!

A múlt pénteken a nemzetközi szociáldemokrata képviselők nyíltan ellenszegültek a törvényeknek s meg akarták akadályozni, hogy a nemzetgyűlés tanácskozhassék. Huszonnégyen rá akarták erőszakolni a tiszserakkora számú parlamentre a maguk forradalmi akaratát. Utszéli durvaságokat bömböltek órák hosszan át s minden azt mutatta, hogy a parlamentből akarják megindítani az új forradalmat. Dicséretére váljon a kiscgazda-, földműves és polgári pártnak meg a többi keresztény és polgári pártoknak, hogy nem ijedtek meg, hanem csirájában fojtották el a vakmerő támadást. A lázadó képviselőket — a törvényes rendelkezések szerint — kivezeték és 10—25 napra kitiltották a parlamentből. Az ország népe szabadon lélekezik föl erre a hírre. A pusztulás után már kezdjük érezni, hogy megindult a gyógyulás. A drágulás megszűnt, a pénz állandó lett, a tőzsdei spekulációnak vége, a munka becsülete visszatért s kifelé megyünk a bajokból. Nem szabad tűrni, hogy újból visszatérjen a pusztítás politikája, mely koldussá tett bennünket.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Az elmúlt hét politikai eseményei az egész ország közvéleményében élénk vizshangot keltettek. Olyan jelenetek tanuja volt a nemzetgyűlés tisztes ülésterme, amelyre a későbbi októberi forradalom hirhadt előkészítőinek másfél évtized előtti szereplése óta példa nem volt.

Tizenöt nemzetgyűlési képviselőt karhatalommal kellett eltávolítani a nemzetgyűlésből,

mert botrányos viselkedésükkel nemcsak megzavarták, hanem lehetetlenné is tették a törvényhozói munkát. A kormány és a többségi pártok épen most hozták a nemzetgyűlés elé a házszabálmódosító törvénytervezetet, amely a tanácskozások rendjének biztosításáról intézkedik és valóban

soha indokoltabb nem volt a házszabálmódosítás, mint épen ezzel az alkalmal kapcsolatosan.

A nemzetgyűlés nyílt ülésén Györki Imre szocialista képviselő hihetetlen merészséggel rágalmozta meg Bethlen István gróf miniszterelnököt, az egész kormányt és a mögötte levő kiscgazdapártot. Amikor ezért az elnök a rágalmozó képviselőtől a szót megvonta, az elnöki intézkedésnek nem engedelmeskedett, hanem szembeszállt vele.

Órákhosszat tartó ordítozás, dobogás, padcsapkodás zaja töltötte be a termet

s az elnök és a többség nyugodtan nézte jóideig a hallatlan rendezavarást. Végül is kénytelen volt a nemzetgyűlés elnöke a palatőröket előhivatni és a legjobban lármázókat egymásután kivezetni. Sajnos,

a szocialistákhoz néhány magáról megfeledezett polgári képviselő is csatlakozott

s így tizennégy szocialistán kívül még egy polgári pártállású képviselőt, Szilágyi Lajost vittek ki erőszakkal az ülésteremből. A botrányos esemény országsszerte nagy felháborodást keltett s mindenütt helyesléssel találkozott, hogy a nemzetgyűlés a kivezetés után

a rendezavaró képviselőket tíz-huszonöt ülésnapra a nemzetgyűlésből kitiltotta.

A szigorú határozat egyelőre elejét vette annak, hogy a botrányok folytatódjanak és a nemzetgyűlés ezen a héten már meg is kezdte a házszabálymódosító törvényjavaslat tárgyalását, amelynek magas színvonalú vitája bizonyítja, hogy

minden tárgyilagos felszólalást figyelemmel hallgatnak meg,

az indítványokat méltányolják és a komoly politikai megnyilatkozásokat tiszteletben tartják. Annál inkább el kell tehát itélni azokat, akik tudva ezt, mégis csak botrányokban keresik a politikai érvényesülést és lehetetlenné teszik a nemzetgyűlés tanácskozásait. A nemzetgyűlés a házszabálymódosító javaslat tárgyalásának megkezdésével folytatja a parlamenti rend helyreállításának fontos mozgalmát és remélhető, hogy azt rövidesen eredményesen befejezi.

A politikai eseményekhez tartozik még, hogy

a kisgazdapárt a heti értekezletén megjelent az új külügyminiszter, Scitovszky Tibor is,

aki hosszabb beszédben mutatott rá a külügyminiszter feladataira és hangoztatta, hogy ma a külügyminiszternek elsősorban gazdaságpolitikuskak kell lennie. Ugyancsak ezen a héten

adták át a mandátumot Bárány Sándornak, a nagyatádi választókerület egyhangúan megválasztott képviselőjének.

Az új képviselő beérkezésével szemben egy régi képviselő, Huszár Elemér kimaradt, akinek rétsági mandátumát a választásnál elkövetett súlyos szabálytalanságok miatt megsemmisítették.

+MEZŐGAZDASÁG+

Tudnivalók az új bortörvényről.

Irta: Windisch Richárd dr. gazdasági akadémiai tanár.

I.

Mindama országokban, ahol szőlőműveléssel és borkészítéssel foglalkoznak, törvényt alkottak, amelynek célja a természetes bort és a rokonkészítményeket, valamint a borkészítés melléktermékeit törvényes védelemben részesíteni és mindenféle visszaélést, csalást megakadályozni.

Hazánkban a legelső bortörvényt az 1893. évben alkották — XXIII. t. c. — amely az 1908. év végéig volt érvényben. Az 1909. év elején lépett életbe második bortörvényünk — 1908. évi 47. t. c. Ezt felváltotta a jelenleg érvényben levő új bortörvény, az 1924. évi IX. t. c., amely 1924. évi július hó 19-ike óta érvényes. Eme törvényünk legfontosabb rendelkezéseit óhajtom az alábbiakban ismertetni.

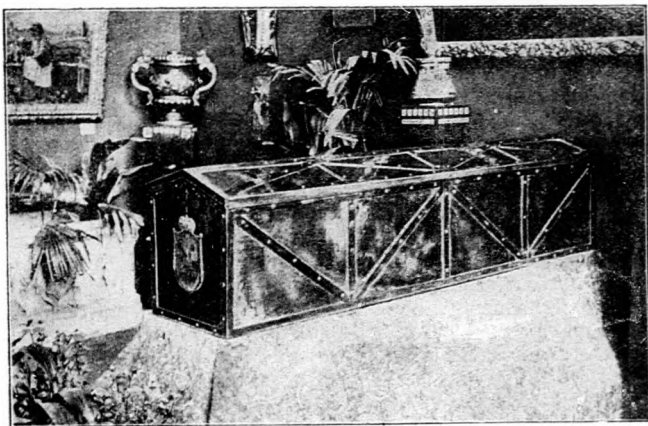
Eme törvény, amelynek teljes címe «Az 1924. évi IX. t. c. a bor előállításának, kezelésének és forgalmának szabályozásáról és a borhamisítás tilalmazásáról» megjelent az 1924. évi törvénytárban a 131—143. lapon. A törvény végrehajtására vonatkozó földművelésügyi miniszteri rendelet 1924-

ben július hó 12-én kelt 62.000/VIII. szám alatt. Ez utóbbi a hivatalos lap — Budapesti Közlöny — 1924. évi 150. számában jutott nyilvánosságra.

A törvény a bor, a szőlőmust, a cefre és a törköly, a kemény és a folyékony borseprő fogalmának meghatározásával kezdődik. A megelőzőkben felsoroltakat csak az említett módon szabad raktáron tartani, illetve forgalomba hozni. A feltüntetett elnevezéseket pedig csakis azokra a termékekre szabad alkalmazni.

A szőlő leve a törvény értelmében mindaddig must, míg a zajos erjedés be nem fejeződik. Ezután már bor.

A mustok kierjesztésénél a tisztán tenyésztett borélesztő használata meg van engedve, de ammon- vagy foszforsavas sók hozzáadása az erjedés juttetésére tilos. Friss sepről vagy törkölyvel bort megjavítani — minőségét fokozni — szintén szabad. Meg van engedve a must vagy a bor fogyasztása besűrítés — töményítés — céljából. Meg van engedve a borok fejtése, ezek szűrése, pasztörözése és általában mindama gondozási, ápolási és kezelési eljárások, amelyek

Képek elszakított területeinkről.

II. Rákóczi Ferenc koporsója a kassai domban.

a borok eltarthatóságának művelésére és azok kifejlődésére — érlelés — szolgálnak, de amely eljárások útján sem a mustba, sem a borba idegen alkotórész nem jut.

Must, bor, vörösborecfe befőzött — besűrített — musttal, illetve fonnysztott vagy beszárított hazai eredetű szőlővel csakis engedéllyel javítható, cukrozható. Mindeme javításos felhasználható segédanyagok csak korlátolt mennyiségben alkalmazhatók még engedély esetén is. T. i. az ezek segítségével megjavított mustból származó bor szesztartalma legfeljebb csak három térfogatszázalékkal növelhető s a szesztartalom ne haladja meg a 14 térfogatszázalékot.

Termelők mustjokat ugyanazon község szőlőterületéről származó töppedt — fonnysztott — szőlővel — az előzőkben említett határok között — külön engedély nélkül is javíthatják.

Amidőn a megjavításra szánt musthoz hozzáadható besűrített must töppedt vagy fonnysztott szőlőmennyiség tekintetében számítási hibát követünk el és a megjavított mustból képződött bor szesztartalma meghaladná a 14 térfogatszázalékot, ezt a bort azonnal össze kell keverni — házasítani — csekélyebb szesztartalmú bor olyan mennyiségével, hogy a kész elegy — a házasított borkeverék — 14 térfogatszázalék szesznel többet ne tartalmazzon.

A törvény megengedi, hogy a beteg és a hibás borokhoz szesz adjunk — szeszezzünk. A szesz használatát más műveleteknél — hordó-, dugó-, palacktisztításnál, borderítő szerek előkészítésénél — is megengedi. E célra semmiféle más szesz, mint aminőt borból készítettünk (kifőztünk, lepároltunk), felhasználni nem szabad. Még pedig csak olyan borpárlatot használhatunk, amelynek erőssége — töménysége, szesztartalma — legalább hetven fokos. Szabad töményebb, erősebb borpárlatot is használni, de csak annyira,

hogy a borokba a jelzett műveletek során 1 térfogatszázaléknál több borszesz ne jusson.

Ha minden esetben pontosan 70 fokos borpárlatot használunk, 1 hl beteg, illetve hibás borhoz kereken csak 1.40 litert adhatunk abból.

Mustok, borok, hordók kénezését tiszta, arzénmentes kénnel vagy kémiailag tiszta folyékony kéndioxiddal a törvény megengedi. De túlzásba vinni ezt a műveletet azért nem szabad. Ez ellen a törvény olyformán védekezik, miszerint kimondja, hogy a borban literenkint legfeljebb 0.20 gramm összes, illetve 0.02 gramm szabad kénessav lehet. Ha a feltüntetett mennyiségnél többet találunk, túlzott mértékben végezték a kénezést és az ilyen bor kifogásolható. A megengedettnél több kén savat tartalmazó borból a felesleget, csakis a kérdéses bornak hosszabb ideig tartó raktárolásával — ászokolás — vagy szellőztetésével, esetleg házasításával szabad elvonni, csökkenteni.

Ha borunk a kellenél több savat tartalmaz — túl savanyú — ennek feleslege belőle elvonható. *Savtalanításnak* nevezzük ezt a műveletet, amelyet a törvény megenged. De csak kémiailag tiszta szénsavas, ú. n. praecipitált mészszel szabad savtalanítani. Másféle savlekötő, savelvonó szernek a használatát a törvény egyenesen megtiltja.

A törvény megengedi a borok *derítését* is. De csak a megengedett derítőanyagokkal. Ezek az alábbiak: Viza- és harcshólyag, tiszta enyv — a kereskedelemben zselatin néven ismeretes — csersav, tojás fehérje, lefőlözött friss tej, tiszta kazeinkészítmények, spanyolföld és kaolin.

Semmiféle állat, sem friss, sem szárított vért, úgyszintén semmiféle titkos szert nem szabad borderítésre felhasználni.

Amidőn különböző jellegű, színű, erősségű és sajátosságú borokat azon célzattal keverünk össze, hogy bizonyos átlagos tulajdonságú bort kapjunk, *házasításnak* nevezzük eme műveletet. A házasítás tulajdonképpen borjavítási eljárás is, mert ezen művelet útján bizonyos borok minősége javítható. A bortörvény megengedi a házasítást, de csak bizonyos kikötések mellett. Bort, borral szabad összekeverni — házasítani. Gyümölcs- vagy törkölyborral bort összekeverni — házasítani — nem szabad. Szintúgy nem szabad fehérbort vörössel házasítani, úgyszintén hibás — beteg — vagy romlott borokat. Csak egészséges, kifogástalan bor keverhető hibátlan, egészséges borral. Ellenben megjavított hibás, illetve meggyógyult beteg borok házasításra felhasználhatók.

Must és bor javítása — cukrozása — besűrített musttal, töppedt, szárított belföldi szőlővel csakis külön engedéllyel végezhető. Utóbbi irásban az illetékes szőlészeti és borászati felügyelőség adja meg. A javítás — cukrozás — csakis az engedélyokiratban feltüntetett időben végezhető.

A borok szesztartalmának fokozására — szeszezésére — a bortörvény végrehajtásával megbízott földművelésügyi miniszter adhat engedélyt. Célja állami ellenőrzéssel jellegzetes ú. n. típusborok előállítására, amelyek minőségi, jellegi összetétele állandó. Továbbá kedvezőtlen évszámok borvidékek termésének megjavítása.

A szesz még engedéllyel sem adható korlátlan mennyiségben a borokhoz. Csak olyan mérvű szeszezést szoktak megengedni, amellyel a bor szesztartalmát az illető borvidék kedvező évszámára határáig növelik, ezt azonban semmi szín alatt meghaladni nem szabad.

Javított — cukrozott — mustból készült bor szeszezésére engedélyt nem adnak.

A bortörvényben részletesen és tüzetesen felsorolva találjuk, hogy a borok készítésénél és kezelésénél minő segédanyagokat *szabad felhasználni*. Sem a musthoz, sem a borhoz másokat adni, másokat felhasználni, mint aminőknek a használata meg van engedve, *nem szabad*.

A törvény még szükségesnek tartja, hogy részletesen felsorolja a meg nem engedett anyagokat, amelyeket *különösen tiltottaknak mond*. Ezek között találjuk *többek között* a vizet, a bárminő nyersanyagból, s nem borból, készült szeszt, mindennemű külföldi eredetű aszalt-, szárított szőlőket, mazsolákat, az összes cukorféleségeket és a mesterséges édesítő szereket.

A karamel és a saflór kivételével semmiféle más festőanyag, még a legártatlanabbakat sem véve ki, használata nincsen megengedve. Hibás színű mustok és borok kémiailag tiszta állati vagy növényi szénnel, ezeken átszűrve rendbe hozhatók. Szabad a bort tiszta szénsavval felrészíteni. (Folytatjuk.)

A termésátlagok növelésének kérdéséhez.

Irta: Fehér Zoltán.

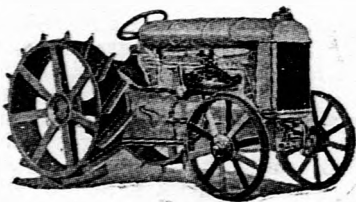
Pontos statisztikai adatokkal van bebizonyítva, hogy Magyarországon a kat. holdankénti átlag buzatermés alig éri el a 6.5 q-t, míg a Német Birodalomban 13 q-t mutatnak ki, tehát megégszer annyit, noha a németek talaja határozottan rosszabb minőségű, mint a miénk. Megengedem ugyan, hogy a mi szélsőséges s túlszáras időjárásunk is befolyásolta a termésátlagokat, de ez korántsem oly nagymérvű, hogy az óriási különbözetet előidézhessen; hiszen van hazánkban immár akárhány olyan nagy-, közép-, sőt még kisbirtok is, mely eléri, vagy legalább is nagyon megközelíti a nyugati szomszédok terméshozamait.

Hogy magyarázható ez?

Az a földbirtokos vagy bérlő, aki kifogástalanul műveli földjét és különösen gondja van a talajnedvesség megőrzésére, már hatalmas lépéssel halad a nyugati kulturmépek fejlett mezőgazdasága felé, mert hiszen ha a növények fejlődésükre elegendő vízzel rendelkeznek, akkor már a nyugateurópai csapadékvizonyok előnyös hatását elérték és e tekintetben alig van más különbség közöttük, mint a csapadékok elosztása. Tehát a legelső lépés a többet termelés elérésére a talaj művelése s hogy ezt minél jobban végezhesse a gazda, kitűnő talajművelő eszközökkel s gépekkel kell bírnia, mert jó munkát csak jó szerszámokkal lehet végrehajtani.

A talajmunkát követi a többi lépés, a trágyázás és a növényeknek tenyészidejük alatti gondozása.

Tudjuk jól, hogy kultúrnövényeink talaj iránti igényét ki kell elégíteni, ha nagyobb hozamot óhajtunk elérni s épen abban van a hiba nálunk, hogy a növényi tápanyagokat igen sok gazdatárs nagyon kis mértékben szolgáltatja ki földjének, úgy hogy nem pótolja azt, amit a művelési növények elvontak a talajból. Tekintettel pedig arra, hogy minálunk az évszázadok óta erőltetett egyoldalú gabona-termesztéssel leginkább a foszforosavas sókat aknázták ki, úgyannira, hogy talajaink legnagyobb része ma már foszforban szegény; elsősorban ezt a növényi tápanyagot kell nagyobb mértékben pótolni, hogy a növényi tápsók között a rendes egyensúly helyre álljon. Miután az istállótrágyázással rendszerint nem tudunk elegendő foszfort nyuj-

FORD HALTENBERGER VILMOS FORD

autorizált képviselő

FORDSON-TRACTOR

Petroleummal. SZÁNT-HAJT-CSÉPEL-VONTAT. Petroleummal.

A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve. Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. Ára ab Triest 636 dollár.

Tel. 66-15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66-15.

tani szántóinknak, annál kevésbé, mert hiszen épen a magvak, melyek a legtöbb foszfort tartalmazzák, nem kerülnek (vagy csak igen kis hányaduk) az istállótrágyába, a hiányzó foszfort tehát más úton-módon, műtrágya képeben kell növényeink alá juttatni, hogy a talajferő ne gyöngüljön, hanem inkább fokozatosan növekedjen és így a termés-átlagok évről-évre nagyobbak legyenek.

Sok elhanyagoltan művelt, kezelt s istállótrágyával nagyon kis mértékben javított szántón bizony a drága szuperfoszfát sem képes nagy hozamokat előidézni, mert a talajban csak nehezen s lassan oldódik fel a nyers foszfor úgy, hogy azt a növények gyökerei felvehessék. Ha elemezzük a dolgokat, rájövünk, hogy a műtrágya oldásához, vagy mint mondani szokták, feltárásához nem elégséges a levegő, a talajnedvesség és a hő befolyása, hanem ezeknek a lassan működő elemeknek hatását a talajbaktériumokkal kell gyorsítani, tökéletesíteni. Ezek a véglények azonban csak akkor szaporodnak kellő mértékben és terjeszkednek el a talaj mélyebb rétegeiben is, ha életviszonyaiknak megfelelő állapotot találnak, t. i. ha megfelelő mélységre fel van a talaj lazítva, porhanyítva, esetleg keverve, hogy a levegő lelassan a gyökérzethez és a légköri csapadékok is eljuthassanak rendelkezési helyükre, de meg a hó is képes legyen bizonyos mértékig hozzáférni a baktériumokhoz. Tudósaink megállapították, hogy minél mélyebben vizsgálják a művelt talajt, annál kevesebb baktériumot találnak benne, vagyis a feltalajrétegekben van a legtöbb véglény. Ha mélyítjük a szántást, porhanyítást stb., utat nyitunk a baktériumok lefelé vonulására, tevékennyé tesszük az eddig holt talajt. Az altalajt csak igen vékony (1—1.5 cm.-nyi) rétegben szabad felhozni, mert az egészen nyers, abban még nincs feltárt növényi tápanyag s igen kevés az élető baktérium is, mindennek meg kell elevenedni, a tápsóknak feloldódni, hogy termővé váljék az a rög, mely eddig meddő volt. A gazda főtörökése legyen, hogy az a talaj, melyben művelti növényeket termeszt, állandóan porhanyós állapotban tartassék.

Néha a kifogástalan talajművelés dacára sem fejt ki a szuperfoszfát vagy más műtrágya kellő hatást még oly esetben sem, ha bizonyosak lehetünk abban, hogy elég gazdag baktériumflóra áll növényeink rendelkezésére. Ez akkor történik, midőn a négy legfontosabb növényi tápanyagoknak valamelyike, vagy esetleg több is, teljesen hiányzik a talajból, t. i. légeny, foszfor, káli és més. Liebig német tudós állapította meg a róla nevezett minimumtörvényt, melynek értelmében bizonyos minimális mennyiségnek kell lennie a nevezett tápanyagoknak mindegyikéből, ha azt akarjuk, hogy kellő hatás érressék el. Például ha káli hiányzik (mint néha megtörténik homoktalajainknál) a talajból, akkor a foszfor nem fog addig hatni, míg kálitrágyát nem adunk akár kálisó, kárnit vagy fahamu, vagy más kálivegy alakjában, pl. káliszuperfoszfát. Így ha nincs meg a mész minimális mennyiségben sem földünkben, akkor meszezni kell azt, pl. mészsizzappal, trágyamésszel, krétával, gipsszel stb.

Különben a mész azért is igen fontos talajalkatrész mert az oldódik a csapadékvízben a legkönnyebben s a többi tápsók feltárását így igen hathatósan előmozdítja, de meg a mész fontos a gabonának s egyéb magvakra nézve is, úgy, hogyha kevés meszet tartalmaznak, akkor az ilyen abrakkal táplált állatok csontjai porhanyók lesznek, a szegény párák csontlágyulást (angolkórt) kapnak s fejlődésükben visszamaradnak.

Káli leginkább a burgonya, csicsóka, napraforgó, répa s zöldségfélék, gumós-, kobakos- és gyökernövények stb.-re bír nagy fontossággal, azért ezek alá adjunk bőven kált.

Minél több zöldet, tehát szárt, sást, leveles szárazakat akarunk termelni, p. o. takarmány- s alomanyagokat, annál több légenyt kell ily növények rendelkezésére bocsátani, ez tehát nemcsak a szántóföldekre vonatkozik, hanem a természetes fűtermőkre, a rét- és legelőre is.

Asthmát, tüdőcsúcshurutot, rekedtséget stb. gyógyít:
Asthma Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest,
Andrássy-út 87. sz. Telefon: 123—82. (Olcsó betegszobák.)

A racka nevű juhajtja Oroszország déli felén, a Balkánon és hazánkban sok tájajátára oszlik. Nálunk alföldi, moldvai és oláh rackát különböztetnek meg. Az első kettőt az Alföldön, az utóbbit főleg a Felvidéken és Erdélyben tenyésztik. A racka átlag 40—45 kg. súlyú juh. Bundáját a kb. 25—30 cm. hosszúságú durvább szőrök és ezek tövében a finomabb, göndör pehelyszőrök alkotják. Színe nagyon különböző: fekete, szürke, rótt és fehér; néha a fej és lábak sötétebb színtűek, mint a bunda. Az Alföldön a sötétebb színtűek a kedveltek, mert ezek bányáinak prémje fekete (főveg, bélés), míg Erdélyben a fehér gyapjút adókat (daróc-szövetek) szivesebben tenyésztik. Az alföldi rackánál mindkét ivar dugóhúzószertien csavarodó szarvakat visel, addig a moldvai és oláh rackánál a kosok csigás (mint merinók) szarvakat hordanak, az anyák pedig legtöbbször szarvatlanok vagy kis sarlóidomú szarvakal bírnak. Nyírósúlya 2—3 kg. Gyapjából csak durva pokróc, daróciszövet, báránypremjéből főveg vagy bélés, a kifejtettéből saba készül. A báránok leválasztása után az anyákat 3—6 hónapig fejk, mely úton évente egyedenként 30—50 liter tejet termelnek. A tejből sajt készül. Roppant edzett, ellenálló, igénytelen jószág. Egész életét a szabadban tölti; még téli éjjeken se terelik mindenütt tető alá.

A lóbab.

A lóbab. (Képpel.) Igen hálás és értékes kultúrnövény. Fehérjében gazdag abraktakarmányt ad magva, mely csikóval, borjúval, fejős tehénnel dara alakjában etethető: a fejlődésre és tejképzésre jó hatású. Ha fűzsertés eleségébe keverjük, kemény lesz a szalonna. Nagyon megérdemelendő a növény a kiterjedtebb termelést. Mély talajokon jó termést ad, de a száraz dombokon nem sikerül. Kora tavasszal kell vetni holdanként 100 kg. magot 30 cm.-es sorsávval. Ha nagyon gazos a földje, egyszerű meg kell kapálni. Jó talajon 12—16 méterátsza magot terem.

Tehéniadalok. A bikaviadalok színhelye Spanyolország, a tehéniadaloké pedig Svájcnak havasokkal teli kantonja: Wallis. Itt egy apró, szívós, gesztenyebarna, verekedő természetű jószág tenyészik: az eringi fajta. A gazda büszke arra, ha tehene a legelőn vívott párviadalokban győztes marad. Ma már a tehének harci készsége iránt való érdeklődés annyira meg, hogy valóságos versenyeket rendeznek annak megállapítására, hogy melyik a vidéknek legbátrabb és legerősebb tehene, mely a «verseny királynője» nevet nyeri el. Az ősszel Sitten városkában 3080 nézője s 116 versenyzője volt egy ilyen viadalnak. A tenyésztők a győzelemre oly nagy sülyt helyeznek, hogy még a tejtermelésről is lemondanak: állítólag hűdve víznek a csecsbimbóba fecskendezésével mesterségesen elapasztják teheneiket csak azért, hogy annál jobb kondícióban és erőben mutakozzék be az őszi viadalokon.

Aranyigazságok. A pápai földművesiskola falait szép gazdasági képek mellett ilyen felirások tarkítják:

Trágyatelep a gazda kincsébánya. Henyélés a gonoszság gyökere. Mutasd meg trágyatelepedet — megmondom, milyen gazda vagy. Ki ocsut vet — azt arat. Keveset markolj, de azt jól megszorítsd, s ne a földet, de a munkát szaporítsd. Hancsikos rétnék — borvirágos, bibircsós orru a gazdája. Jó gazda korán kel — későn fekszik. Legjobb ostor — az abrak. Henyélő gazdának — álmos a bérese. Boronálj — de ne nézz hátra. Elvész az a nép — amely tudomány nélkül való. Ki mint vet — úgy arat. Alföldi gazda — kapával öntöz. Gazda szemé hizlalja a jószágot. Nézd meg az udvart — látod a gazdát. Jól kapált kis kert — a második mézszársék. Kanca elli a csikót, de abrak annak az anyja. Tétlenség az ördög párnája.

Bizony aranyigazságok ezek, melyeket érdemes megfontolni s szerintük cselekedni!

A takarmánynövények termelése. Ha azt akarjuk, hogy állataink többet termeljenek, több tejet adjanak, jobban hízzanak és gyorsabban fejlődjenek, akkor több takarmányt kell nekik adni. A takarmánytermelés tehát a haladó állattenyésztésnek legfőbb feltétele. Mindenféle talajon és a legkedvezőtlenebb időjárás mellett is lehetséges ez, csak meg kell választani a termelendő növényt és megfelelően kell a termelési munkákat végrehajtani. *Fehér Zoltán* jóságfelügyelő írt egy kitünő könyvet arról, hogy hogyan kell termelni a zöldtakarmányokat, a hüvelyes-, gyök- és gumónövényeket. Megtalálja benne az olvasó, hogy gazdaságának talaján minő növények kecsesgetnek legnagyobb eredméllyel, hogyan kell azok alá a talajt bemunkálni, hogyan kell a fejlődő növényt ápolni, ellenségeitől védeni. A könyvnek minden sora aranyat ér, mert benne nem egy «szobatudós» szól a földművelőhöz, hanem egy régi, tanult és negyven év gyakorlatában óriási tapasztalatokra szert tett gazda, kinek gördülékeny stílusz és okos ideái a *Vasárnap* olvasói megismerhették, mert többször írt mezőgazdasági rovatunkba. A kitünő könyv megrendelhető kiadóhivatalunkban.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. Hány rokkant, hadiözvegy és hadiárva van Magyarországon? 2. Hol fizetik a rokkantnyugdíjat? (B. V. L.) — **Felelet.** 1. Kerekszámban 80.000 rokkant, 120.000 özvegy és 150.000 árva. 2. Jelenleg a községek útján, azonban most térnek át a postacsek útján való kézbesítésre. A «Hadróa» majd minden községben fiókot tart, központja Budapesten, V., Falk Miksa-utca 9. szám alatt van. Ezenkívül minden szolgabírói hivatalban van megbízottja a «Hadróa»-nak, amely a rokkantak minden más ügyét (állás, trafikengedély stb.) is elintézi.

Kérdés. Bábatanfolyam hol van és mikor kezdődik? (G. Á.) — **Felelet.** A bábaiskola Budapesten, VIII., Röck Szilárd-utca 33. sz. alatt van. Szeptemberben nyílik új bábatanfolyam és négy polgári iskolai végzettség a felvételi kellék. A «Bábakalauz» szerkesztősége IX., Üllői-út 3. sz. alatt van. Tessék az iskola igazgatóságához fordulni a nyár folyamán további felvilágosításért.

Kérdés. Lehet-e úgy beküldeni a rejtélymegfejtést, hogy a rejtélyt ne vágjam ki? (Sz. L., Mezőúr és másoknak.) — **Felelet.** A rejtélynek kivágása amellet, hogy csonkává teszi a lapot, amely összegyűjtve évtizedek múltán is értékes és szórakoztató olvasmány marad, teljesen szükségtelen. Elegendő a lap-példány számának jelzése és a megfejtések közlése.

Kérdés. Szeretnék résztvenni szövetségi tanfolyamon, hova forduljak? (M. J. Söréd.) — **Felelet.** Forduljon a Székesfehérvárott székeli háziipari felügyelőséghez (Székesfehérvár, Távirdu-utca 21.), amelyhez az ön községe tartozik.

Kérdés. A «Vasárnap» évfolyamaihoz van-e bekötési tábla? (M. Gy.) — **Felelet.** Nem készítettünk, mert igen költséges. Adja könyvkötőhöz az évfolyamokat.

Kérdés. 1. Tessék ajánlani olyan könyvet, amely az elektromosság foglalkozik. 2. Melyik könyv ismerteti a gyümölcsfák tenyésztését és gondozását? (O. Gy.) — **Felelet.** 1. Mezey: Elektrotechnikai gyakorlati alapismeretek 50 000 korona. 2. Kis kertész 52.000 korona. A kiadóhivataltól megrendelhető könyvek előre beküldendő áraiban a postaköltség már bele van számítva. A Kovárik F. és J. Prosznit cégnek már nincs nálunk lerakata, a másik cég még fennáll. A Mezőgazdasági Technika c. szaklapból mutatványszámot küldtünk címére.

Kérdés. Bedlithatok-e az államrendőrséghez és milyen igazolványok szükségesek? (Fabó.) — **Felelet.** Az államrendőrség kötelebbé egyelőre próbaszolgálatra felveszik. Nagykorúság igazolása, erkölcsi bizonyítvány és a katonasíjtségszolgálat igazolása szükséges. Forduljon a legközelebbi kerületi kapitánysághoz.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Angol lap a magyar mezőgazdaság jövőjéről.

A *Times* című angol világlap legutóbbi számainak egyikében hosszasan foglalkozik a magyar újjáépítő tervekkel. A cikk abból a megállapításból indul ki, hogy a talpraállítási mű eddigi eredményei meghaladják a várakozásokat. A külkereskedelem javulóban van. A legsúlyosabb feladat az, hogy miképp gondoskodjanak a középosztályról, különösen az állami hivatalnokokról, akik az ország szétdarabolása következtében elvesztették kényerüket. Ezzel a kérdéssel szembenállva, a kormány a hazai ipart támogatja, amelynek virágzása viszont a mezőgazdaság helyzetétől függ. A mezőgazdaság fejlesztéséhez azonban tőkére van szükség. Noha az angol tőkések szemében szokatlan a jelzőalkölcson, a brit tőkét mégis valószínűleg Magyarországra vonja az a körülmény, hogy a magyar korona sorsa össze van kötve az angol font sorsával és az a megfontolás, hogy Magyarországon a földművelés megfelelő belterjes gazdálkodás mellett ragyogó jövőnek néz elébe.

A Falu-Szövetség könyvtárat küld a falusi köröknek.

Harminc millió korona a falusi egyletek, körök támogatására. A gazdasági, művelődési és falufejlesztési célokat leg-sikeresebben szolgáló ötven falusi gazdakör, polgári, olvasó- vagy ifjúsági egylet, leány- vagy legényegylet részére az Országos Falu-Szövetség decemberben egy, illetve félmillió korona értékű könyvadományt küld, ha az illető egyletek a Falu-Szövetségélnél, (Budapest, VIII., Vas-utca 19.) levelező-lapon jelentkeznek és a megküldendő úrlapon eddigi munkásságukat s téli munkatervüket közlik. A Falu-Szövetség e jelentékeny áldozatkészsége által is támogatni akarja a falusi egyleteket kulturális munkájukban és taglétszámuk növelésében.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének XXXIII. évi közgyűlése.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete november 27-én tartotta XXXIII. évi rendes közgyűlését. *Somssich László* gróf megnyitó beszédében visszapillantást vetett az elmúlt évek gazdasági történetére és megállapította, hogy noha már a javulás útjára térünk, a fejlődés nem lesz megrázkódtatások nélkül való, hiszen a kereskedelmi életben hosszú hónapok óta egyre erősbödő pangás mutatkozik, ami nemcsak a fogyasztóközönségünk elszegényedésének jele, hanem annak is, hogy a csonka ország a területére összeszorított közvetlő kereskedelmet nem bírja meg. A szövetkezeti gazdálkodás előnyei a megváltozott viszonyok között természetesen fokozottabban érvényesülnek. Kiemelte az igazgatóság jelentéséből a vásárlási visszatérítésnek jelentékeny összegét, amely a szövetkezet alapfokójának több mint harminc százalékát teszi ki. Végül annak a hitének adott kifejezést, hogy a vagyoni erőhöz szabott üzleti tevékenység, a rendkívüli és kockázatos nyereségeknek a kisebb, de biztos nyereségeikért való mellőzése, az üzleti működés keretének tervszerű és lépésről-lépésre haladó kiterjesztése olyan üzleti elvek, amelyek revízióra semilyen körülmények között sem szorulnak. Ellenben revízióra szorult a háború és a gazdasági válság egészségtelen konjunktúrájában felburjánzott kereskedelemnek nemcsak a politikája, de erkölce is. A megnyitó beszéd után *Jeszenszky Pál* udvari tanácsos, vezérigazgató előterjesztésére a közgyűlés egyhangúan elfogadta a zárszámadásokat, jóváhagyta az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését és megválasztotta a felügyelő-bizottság tagjait. Végül az elnök, az igazgatóság és közgyűlés nevében köszönetet mondott a tisztviselőknak, különösen pedig *Jeszenszky Pál* udvari tanácsosnak buzgó munkájukért. A közgyűlés után a szövetkezet igazgatósága a földművelésügyi miniszternél tisztelettel *Somssich László* gróf vezetésével. *Mayer János* földművelésügyi miniszter válaszában kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte szövetkezeti munkásságában feladatának magaslatán áll. Biztosította a szövetkezet igazgatóságát arról, hogy a maga részéről a szövetkezetet támogatni fogja.

Mezőgazdasági és falufejlesztési kiállítás Szeghalmon.

A «Falu» Országos Földműves-Szövetség november 22-től 24-ig Szeghalmon nagyszabású mezőgazdasági, néprajzi, régészeti és közegészségügyi kiállítást rendezett. A kiállítás rendezésében előljárt Horgosi Kárász István nagybirtokos, aki egyben a kiállítás elnöke is volt, azonkívül Tóth Béla szolgabíró és Szeghalmi Gyula tanító. A kiállítást ünnepélyes külsőségek között nyitották meg Temesváry Imre nemzetgyűlési képviselő, valamint az egész környék közönségének részvételével. Az érdeklődés rendkívül nagy volt és a hozzáértéssel egybegyűjtött kiállítási anyag, amely a mezőgazdaság, a háziipar stb. körét merítette ki, osztatlan tetszéssel találkozott. A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági első díját Nilgész János kisgazda, a tudományos téren elért eredmények díjait pedig Tóth Béla dr., Szeghalmi Gyula és Hajdu Endre dr. nyerték el.

Indián törzsfőnök ünnepi díszben.

Amerika őslakói, a kihalt félben levő rézbőrű indiánok, különös módon ékesítik magukat. Testüket vörösre festik, bőrből készült hasított ruhát hordanak és hatalmas tolldísz viselnek a fejükön.

A cukorrépa-termelés beszüntetésével fenyegetőzőnek a gazdákat.

A Cukorrépa-termelő Gazdák Országos Szövetsége az elmúlt héten Somssich László gróf elnökelete alatt gyűlést tartott, melyen nemcsak a nagy- és kistermelők, hanem a cukorrépa-munkások képviselői is megjelentek. Fabricius Endre főtitkár ismertette a gazdák sérelmeit és kimutatta, hogy a termelési költségek nincsenek arányban a cukorrépa árával. A hazai cukorgyárak pedig ridegen elzárkóznak a gazdák jogos és méltányos kívánságai elől. A cukoráron kötött termelési szerződéseknél a gazdák 8000 korona körüli gyári árat vettek számításba, a cukor árának nagymértvű esése következtében azonban alig kapnak 30.000 koronát métermázsánként, ami az aranyparitástól messze van. A munkások megélhetését is veszélyezteti az alacsony cukorrépaár, mert harmados mivélés mellett alig keres valamit és munkája ellenértékét sem kapja meg. Sérelmes a gazdákra nézve az is, hogy a forgalmi

adót a termelő fizeti. Többek felszólalása után Kövér János számszerű adatokkal bizonyította, hogy a gazda a jelenlegi árak mellett ráfizet a cukorrépa-termelésre. Szabó Elemér kistermelő ismertette a fejemgyei kistermelők nehéz helyzetét és hangoztatta, hogy a nagy- és kistermelőknek egyaránt érdeke az egységes állásfoglalás. Österreicher Rezső javaslatot terjesztett elő, mely szerint ha a cukorgyárakkal folytatandó tárgyalások eredményre nem vezetnének, a gyűlésen résztvevő és képviselt gazdák szüntessék be a termelést. Végül az értekezlet úgy határozott, hogy a szövetség vezetőségéből szűkebb bizottságot küld ki, amely a cukorgyárak képviselőivel az összes termelő megbízásából az idei cukorrépaár megfelelő emelése és a jövő évi ár megállapítása kérdésében tárgyalni fog.

Szőlőtermelési hitel sürget a győri mezőgazdasági kamara.

A Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározták, hogy a kamara részletes tervezetet küld a társ kamaráknak a községi, járási és vármegyei mezőgazdasági bizottságok eredményesebb működésére vonatkozólag. A mezőgazdasági hitel kapcsán az összes kamarák meg fogják keresni a földművelésügyi és pénzügyi kormányt, hogy tegye lehetővé a szőlőgazdák részére a jövő évi munkálatokra szőlőtermelési hitel folyósítását, amely holdankint 2 és fél milliótól 3 millió koronáig terjedne. Ez szolgálna fedezetül a rézgalic beszerzésére is. A gazdasági kérdés ügyében a kamarák követelnéi fogják a gazdasági törvény végrehajtását és a gazdasági érdekek védelmét megszerzését, továbbá azt, hogy ötszáz holdon felüli birtokot csak okleveles gazdasági kezelhessen. Elhatározták, hogy intézkedést fognak sürgetni a mezőgazdasági munkavállalkozók visszaélései ellen. Egyidejűleg december 22-ére kitűzték a téli közgyűlés megtartásának napját.

A búzakölcsönök törlesztőrészei december hónapra.

A Pénzügyi Központ közli, hogy a búzázaloglevelekben folyósított, búzáértékre szóló kölcsönök törlesztő részleteinél és a búzázaloglevelek kamatszelvevényeinek beváltásánál decemberre átszámítási kulcs gyanánt egy métermázsza búza fejében 441.078 koronát kell alkalmazni.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara felhívást intézett a hitelszövetkezetek támogatására.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara felhívással fordult az ország gazdaközönségéhez, melyben felhívja a figyelmét arra, hogy a mai helyzetben a mezőgazdasági hitel kérdésének egyetlen megoldása az, hogy kíséreljük meg a magyar mezőgazdaság önálló hitéletét megteremtési. Mert oly erős hitelalapot képvisel a földben és a mezőgazdaságban rejlő vagyon, hogy erre az alpra erőteljes hitelszövetkezetet lehet építeni. A kisgazdaságok hitelkégyeinek kielégítésére meg kell erősíteni a községi hitelszövetkezeteket, a nagyobb gazdaságok nagyobb hitelkégyeinek szolgálatára pedig meg kell szerveznünk ezek nagyobbarányú külön hitelszövetkezeit. Ez a szervezkedés már megindult és eredménye egy-egy nagyszabású hitelszövetkezet az egyes mezőgazdasági kamarák területein. Céljuk, hogy egyfelől magukhoz vonják és gyümölcsöztesk a mezőgazdák átmeneti vagy állandó tökefeleslegét, másfelől pedig a Magyar Nemzeti Bankkal, valamint az igénybevehető bel- és külföldi hitelforrásokkal közvetlen összeköttetésbe lépjenek az ily módokon megszerezhető tőkékkel szolgálják a mezőgazdaság időszakai hitelkégyeit. E hitelszövetkezetek alaptőkéje több mint tízenhétmilliárd korona. De ez az összeg távolról sem elegendő ahhoz, hogy ennek a segítségével csak részben is kielégíthető legyen a magyar mezőgazdaság legégetőbb gitelszükséglete. A továbbépítés szükségességére hívjuk fel tehát gazdánk figyelmét. Hisszük, hogy nem fog hiányozni gazdánk részéről a megértő közreműködés és részvételükkel fel fog épülni a magyar mezőgazdaság önálló, erős hitelszervezete.

A kormányzó a kenderesi templomszentelésen. Kenderesen nagy ünnepek között szentelték fel az elmúlt vasárnap délelőtt az újjáépített katolikus plébániatemplomot. A templomszentelési ünnepségen résztvevő nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója is nejevel, míg a vallás-és közoktatásügyi minisztert Gévay-Wolff Nándor államtitkár képviselte, akiken kívül megjelent a templomszentelésen a vármegye előkelősége. A felszentelés szertartását Török Kálmán egri kanonok végezte fényes papi segédlettel.

Dormándy ezredes nyilatkozata a belgrádi fegyverszüneti szerződés felelősségéről. A belgrádi fegyverszünetről az utóbbi időben a sajtóban különböző nyilatkozatok jelentek meg. *Dormándy Géza* vezérkari ezredes, aki a volt osztrák-magyar hadsereg főparancsnokság megbízásából annak idején részt vett a fegyverszüneti bizottságban, ebben a kérdésben a következő nyilatkozatot tette:

— Midőn *Károlyi Mihály*nak Belgrádból történt visszaérkezése után a fegyverszüneti szerződés formái aláírására november első napjaiban *Linder Béla* akkori hadügyminiszter Belgrádba utazott, velem az indulás után közvetlenül a legnagyobb felháborodás hangján közölte, hogy itt van a Diaz-féle szerződés, amely reánk nézve kedvező és jogérvényes és *Károlyi külön tárgyalásokat kezdett sokkal rosszabb eredménnyel.* *Linder* kijelentéséhez a beszélgetésnél jelen volt *Bakonyi* még hozzáfűzte, hogy *Jászi* külügyminiszternek azonnal le kell mondania, akár *készakarva, akár hanyagságból hagyta figyelmen kívül a Diaz-féle szerződést.*

Elrabolt hajóink sorsa. Ismeretes, hogy a monarchia összeomlásakor az Aldunán veszteglő magyar, bajor és osztrák gőzösöket és uszályhajókat a szerbek foglalták le. Az amerikai itélőbíró Szerbiának ítélte az ottrekedt összes hajókat, mintegy ötszázat, amelyeknek mai értéke meghaladja a százmilliárd koronát. A szerb kormány egy ujonnan alakult hajózársaságnak adta át a szákmányolt hajókat, ez a társaság azonban összeveszett a régebbi hajózási társasággal, amely a szerb kormányval szerződéses viszonyban állott s a veszekedésnek az lett a vége, hogy az ötszáz gőzös és uszályhajó évek óta használatlanul hever, rozsdásodik, pusztul a szerb dunai kikötőkben. E hajóknak nagyrészt már nem is lehetne forgalomba helyezni s minden bizonylan valamennyinek az lesz a sorsa, hogy elpusztul a mohó rablók kezén. A magyar hajózási társaságokat természetesen súlyosan érinti ez a helyzet, mert nagyban hátráltatja a dunai hajózás lebonyolítását.

A pestújhelyi hősök emlékszobrának leleplezése. Pestújhelyen az elmúlt vasárnap leplezték le a község hősi halottainak emlékére emelt szobrot. A leleplezési ünnepélyen jelen volt *József királyi herceg, Preszly Elemér főispán, Agoraszó Tivadar alispán, a kormányzót Than Károly altábornagy képviselte.* Az ünnepi beszédet *Preszly Elemér dr. főispán* tartotta, majd *József királyi herceg* mondott szép szavakat a magyar katonák hősiességéről. Az ünnepélyt a Szózat eléneklése zárta be.

Meghalt a leghíresebb olasz zeneszerző. *Giacomo Puccini,* a világhírű olasz muzsikusi Brüsszelben elhunyt. Az orvosok véleménye szerint operáció után beállott szívgyengeségben halt meg. *Puccini* halálának híre az egész világon mélyleges részvétet kelt, mert, mint az utóbbi idők legdiadalmasabb zeneszerzőjét és számos nagyszerű opera íróját dicsőítették mindenütt és ebből a rajongásból bőven kivette részét a magyar közönség legszélesebb rétege is. Az utolsó évtizedben *Puccini* halhatatlan műveinek: *Toscanának, a Pillangókisasszonynak, a Bohéméletnek* gyönyörű melódiai uralták a világ operáinak másorát, a hangversenytermeket, a mulatókat, sőt a zenekávéházakat is. A budapesti Opera állandóan játékrejndjén tartotta *Puccini* műveit és minden előadás teljes sikert jelentett. Az elmúlt szezonban a nagy zeneköltő három egyfelvonásosát mutatta be dalszínházunk. A nagy zeneszerző haláláról szóló táviratot azonnal közölték a királlyal, a pápával, valamint az olasz miniszterelnökkel, akik részvétüket fejezték ki *Puccini* halála fölött. Az elhunytat nemzeti gyászünnepélyekkel gyászolják.

Ujból Korányi lett a párisi követ. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére tolcsvai *Korányi Frigyes báró dr.* volt pénzügyminisztert rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré kinevezte és a párisi magyar királyi követség vezetésével megbízta.

Magyar mérnök korszakos találmánya. Az óriási *Zeppelin Z. R. III.* sikere dicsőséget hozott egy magyar embernek, a Clevelandban élő *Pacz Aladár dr.-nak* is. Az ő találmánya ugyanis az az alumínium- és szilíciumöntvény, amelyet a léghajó motorházában, valamint lényegesebb gépalkatrészeinél alkalmaztak. Az amerikai lapok nagy lelkesedéssel írják a korszakos találmányról, amely különösen a repülőgépek, az autók és a hadihajók építésénél fog nagy elterjedésre találni. *Pacz Aladár* szaktanulmányait Berlinben végezte és 1905-ben ment ki Amerikába. A Z. R. III. sikere újabb lökést adott a találmány széleskörű kiaknázásának.

— OLVASÓINKHOZ! —

Mindazoknak, akik hetilapunknak egy éve előfizetői, vagy arra egy évre előfizetnek, ingyen küldünk egy díszes kiállítású, gazdag tartalmú, 1925. évre szóló naptárt.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

negyedévre	16.000 K
félévre	31.000 K
egész évre	62.000 K

A „Vasárnap” kiadóhivatala
Budapest, VI., Ó-utca 10. szám.

Aki hatszázötven hold földet és nyolc házat hagyott a református egyházkerületnek. *Kaszag István dr.,* a múlt hetekben elhunyt *kalocsai* ügyvéd, a dunamelléki református egyházkerületnek nagy adományt juttatott. A *kalocsai* református lelkész javadalmára négyszáz hold jövedelmét biztosította, kétszáz holdat pedig a *kalocsai* református iskola felépítésére és a tanítók fizetésére adományozott. Ötven hold föld a dunamelléki református püspök jövedelmét fogja gyarapítani. Ezenkívül nyolc házat iskolák és internátusok részére adományozott az elhunyt ügyvéd. Ezek közt van egy harminckétszobás szálloda, amelyben leányintézetet óhajtanak felállítani.

Titokzatos halálesetek egy pozsonyi házban. Rejtélyes halálesetek történtek *Pozsonyban* a baptisták Magas-út 27. szám alatti templomházában, amelynek csakhamar babonás híre lett. Nemrégiben a ház földszintjén lakó *Schmidt Krisz.ánát* halva találták ágyában s az ugyanebben a szobában alvó ápolónője is eszméletlenül feküdt. A halott egyik rokona, *Resch János* borbélymester, aki még az éjszaka megtudta, hogy *Schmidt* meghalt, elment a halottasházhoz virasztani. Reggel őt is eszméletlenül találták a lakásban. Ugyanebben a házban lakott *Kitler György* kőműves, *Haruha Mihály* kártyos és *Brokesch Béla* kereskedő. *Kitler György*öt holtan, *Haruhát* és *Brokescht* eszméletlenül találták. A rejtély csak fokozódott, amikor a szemben levő házban lakó *Bastl János*zsláv egyetemi hallgató is rosszul lett. Már-már titokzatos bűnszövetkezetről beszélgettek, az idősebbek kísérletekről sügtak-bügtak, amikor a rendőrség világosságot derített a rejtélyes halálesetekre és rosszullétekre. Kiderült, hogy az épület előtt elhaladó gázvezeték csöve megrepedt s a gáz az átázott nedves földön keresztülszivárogva, elvesztette szagát s így hatolt be a lakásokba, ahol aztán éjszaka megölte a mit sem sejtő embereket. A halálesetek és a rosszullétek oka tehát *gázmergezés* volt. A vizsgálat megállapította, hogy a gázyárnak tudomása volt a csőrepedésről, ki is küldött egy szerelőt, aki azonban elmulasztotta a hibát kijavítani. A rendőrség kétrétegben emberölés és ötrétegben súlyos testisértés miatt letartóztatta.

Eladó hercegség. Sagan hercegség, amely bele volt ékelve Németország területébe, most pedig Csehországgal határos, negyvenhárommillió aranymárkáért eladó. A hercegség mostani tulajdonosa a tizenötéveszdős *Talleyrand-Perigord* herceg, akinek anyja *Jay Gould*nak, az amerikai milliárdosnak egyik leánya. Mivel a hercegi palotában nagyértékű képtár és műgyűjtemény van, a porosz kormány tárgyalást kezdett a fiatal herceg megbíztaival a vásárlásról.

A babonás «Hope-gyémánt» — áldozatai. A bostoni felsőbb tizezrek társaságát titokzatos dráma tartja izgalomban. *Smuts* tábornok unokaöccse, *John Smuts* kapitány váratlanul föbelőtte magát. Életét sikerült megmenteni, de öngyilkossági kísérletének okát nem adta és így a társaság találgatásokra van utalva. A legtöbbben annak a szóbeszédnek adnak hitelt, amely szerint a kapitánynak is a hírhedt *«Hope-gyémánt»* hozott balszerencsét. *Smuts* kapitány ugyanis ötödik férje *May Johe* színésznőnek, aki a *Hope-gyémánt* tulajdonosa. Erről a gyémántról az a monda járja, hogy minden tulajdonosát valami végzetes szerencsétlenség éri. A gyémántot a világhíres szépségű színésznő *Lord Hope-tól* kapta, aki első férje volt. Tőle a szép színésznőt *Strong* kapitány szöktette meg, akit az amerikai hadsereg legnyalkább tisztjének tartottak. Neki sem hozott boldogságot a *Hope-gyémánt*, anyja kitagadta és feleségét is hamarosan elvesztette. Hasonlóan jártak *May Johe* későbbi férjei is, mígnem az ötödikkel ez a tragédia történt.

Papi szabó! Szovik József reverenda- és cimadakészítő,
Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 11. Telefon: József 61—24.

Trockijt kiszorították. Moszkvai táviratok megerősítik, hogy a radikális csoport Trockij népbiztos fölé kerekedett. Kényszerítették őt, hogy *mondjon le hadügyi népbiztosságáról*, valamint többi tisztéről, többi között a vörös hajóhad végrehajtó bizottságában viselt tagsági állásáról. Trockij valószínűleg Szibéria katonai parancsnoka lesz vagy pedig a szovjet diplomáciai szolgálatában fog megbízásához jutni.

Megíjtott aggastyán, akit az új ifjúság vitt sírba. Egy párisi szanatóriumban meghalt egy hetvenéves ember, aki arról volt nevezetes, hogy ő volt *Voronov* doktornak, a híres megfiatalítónak első paciense, akinek *Voronov* egy csimpánz mirigye révén visszaadta a fiatalágát. Artur *Eveling*-nek hívták a megfiataltított aggastyánt, akit — bármennyire hihetetlennek hangzik is — a fiatalága vitt a sírba, mert *Eveling* a visszanyert ifjúság örömeire lumpolni kezdett, végigdorbézolta az éjszakákat, nekiadta magát az ivásnak, végre is *delirium tremensben* halt meg.

A zsinagógában esketés közben megölt menyasszony. A lengyelországi *Budaucicében* borzalmas dráma játszódott le a napokban. A huszonkétéves *Katzelmann* Szonja esküvője már ki volt tűzve egy *Jachmann* nevű grodnói zsidó fiatalemberrel. *Katzelmann* Szonját az elmúlt hetekben egy fiatalember, aki a birtokukkal szomszédos földbirtok tulajdonosának a fia, szerelmi ajánlatokkal üldözte, de a menyasszony visszautasította. Amikor a budaucicei zsinagógában az esküvői szertartás már kezdetét vette, megjelent a templomban a visszautasított szerelmes és revolveréből négy lövést adott le a menyasszonyra és a vőlegényre. Mind a négy lövés talált. Azután maga ellen fordította a revolvért és önmagára lőtt. A menyasszony pár perc alatt kiszenvedett, a vőlegényt súlyos sebesüléssel szállították kórházba.

Fehér sapkát fognak hordani a fővárosban a nagyothalló gyermekek. A nagyothalló embereket, különösen a városokban, sok veszedelem fenyegeti a sűrű forgalmú utcákon. A veszedelem elhárítása okából a fővárosnak már *négy iskolájában csak nagyothalló gyermekeket tanítanak*, akiknek tanulmányi előmenetele egyrészt így biztosítva van, másrészt megtanulják mindazokat a fogásokat, amelyekkel nagyothallásuk ellenére is jól érintkezhetnek embertársaikkal. A külföldön ennél már sokkal messzebb tartanak, így például Berlinben két színházban a földszint közserejét a nagyothallók számára tartják fenn s a székeken hallgatókészülékek vannak, amelyek a színészek hangját erősítik. Külföldön sok helyen külön egyesületet tartanak fenn a nagyothallók, akiknek külön szaklapjaik és külön kórházaik is vannak. A napokban *megalakult a nagyothallók egyesülete a fővárosban*, amelynek eddig 35 tagja van és hetenként tart összejöveteleket. Az egyesület külföldi példák után indulva, most felterjesztést tett a belügyminiszterhez, hogy a *nagyothalló gyermekek az utcán fehér sapkát viseljenek és így a járőrök vezetői figyelmét testi fogyatkozásukra ezzel felhívják.*

Az angolok kétszer olyan nagy léghajókat építenek, mint az óriás Zeppelin. Az angol kormány két óriási léghajót rendelt meg. Ezeknek a léghajóknak rendeltetése az, hogy előmozdítsák a légi forgalmat a birodalomnak egymástól távolieső részei között. Mind a két léghajó kétszer olyan nagy lesz, mint a most elkészült Z. R. III., amely nemrégiben repült át Amerikán. Hosszúsága 700 láb, térfogata 5 millió köbláb, legkisebb sebessége óránként 70 mérföld, hordóképesége 150 utas, előállításí költsége 350.000 font lesz. A léghajón lesz harminc fülke — mindegyik fülke kétgyágyas, egy dohányzó szoba, egy szalon, amely olyan nagy, hogy táncmulatságokat is lehet benne tartani, továbbá több konyha, végül a negyvenötfontnyi személyzet férőhelye. A léghajó két motorja 3800 lóerőnyi energiát fejt ki. Úgy számítanak, hogy ezek a léghajók két nap alatt érnek el Amerikába és négy nap alatt Indiába.

A Harangművek sikere. Az «Ecclesia» Harangművek R.-T. Nagyságos Igazgatóságához, Budapest. Nagyságos Igazgatóság! Folyó év október 26-án felszentelt harangjainkért, melyeket az Ecclesia Harangművek R.-T.-től rendeltünk, fogadják leghálásabb köszönetünket, mert harangjaink minden várakozásnak a legteljesebb mértékben megfelelnek. Ugy izléses kiállításuk, mint kellemes átható zengésük teljesen megnyerték mindenki tetszését. Meg is kérdezi minden idegen: Hol rendeltük? Legjobb elismerés azonban az, midőn népünk mondja: úgy szólanak, mint a régiek: pedig voltaképpen nem áll, mert a régiek közül csak kettőnéi volt meg a zenei harmonia, a harmadik kisért közülük, diszharmonikus volt; de hát ők azt hosszú időközön át megszokták, ha most olyat csináltattunk volna, minden zeneértő megütközött volna rajta. Leghálásabb elismerésünk nyilvánítása mellett vagyunk kiváló tisztelettel, Alsóvadász, 1924 november 19-én. Makay Kálmán s. k. református lelkész. Bakos János s. k. gondnok. Tóth Gyula s. k. református org. kántor.

Fagyok és olvadások előrejelzése Németországban. A *hamburgi Deutsche Seewarte* ezen a télen berendezkedik fagyperiódusok és olvadások előre jelzésére. A jósátoakat két nappal előre fogja megküldeni az érdekeltségnek. A Deutsche Seewarte a német időjárás szolgálat központi szerve, amely szikratávíró útján az egész északi földgömbörlől kapja időjárás adatait. Mostani lépése az első, amivel a közgazdasági élet közvetlen szolgálatára rendezkedik be.

Hogyan fosztotta ki egy miskolci kávé s a részegeket? Nagyszabású bűnügyben nyomoz a miskolci rendőrség, amely felderítette, hogy az ottani Liget-kávéház tulajdonosa, *Pető Lajos* volt borbélymester, valóságos bűnbarlangot csinált kávéházából. A kávéves ugyanis fiatal leányokat, főleg cselédeleányokat és állásnélküli nőket toborzott össze s ezeket a szerencsétlen leányokat azután a kerítőnök felügyelete mellett a város legforgalmasabb helyeire küldte, ahol azok megszólították az ittassnak látszó embereket, a Liget-kávéházba csalták őket, ahol azután teljesen kifosztották áldozataikat. Többektől milliókra rugó összegeket szedtek el. A bünszövetség tagjai a kávéházban titkos tolvajnyelv útján érintkeztek egymással. A rendőrség *Pető Lajost* őrizetbe vette. A kihallgatott üzleti leányok valamennyien súlyosan terhelő vallomást tettek a kávéves ellen.

A bőjt, mint tüntetési eszköz. A lengyelországi *Krasny Stari* városban a zsidóság tiltakozó gyűlést tartott és ezen állást foglalt a kerületi adófelügyelő súlyos adókirovásai ellen. A gyűlés elhatározta, hogy felkeri a rabbit, rendeljen el tiltakozásuk jeléül *általános bőjtöt*.

Megitta a légyfogó vizét és meghalt. A Debrecen közelében lévő Csorvás-tanyán egy *Kovács István* nevű hároméves gyermek szülei távollétében leitta a tányérban lévő légyfogóról a vizet. Mire szülei hazaértek, a gyermek mérgezés következtében meghalt.

T R É F Á K

Az örökség.

- Szervusz, pajtás. Hogy van a nagybátyád?
- Jól. És sajnos — költi az örökségemet.

A fájdalom.

- A nők a legnagyobb fájdalmaikat is könnyebben tűrik, mint a férfiak.
- Honnan tudja? Ön orvos?
- Nem. *En cipész vagyok.*

A kenetes ember.

- Ő, az Ambrus bácsi egy kenetes ember.
- Hogy, hogy?
- Nem mulik el nap, hogy a feleségét meg ne kenegetté a — sodrófával.

Ez egyszer megjárta!

- Istók, nagy baj van — mordul az ispan egy lusta béresre. — Kend mindig legutoljára megy ki a dologra.
- Uhum, de mindig én gyűvök haza legelébb — védekezik az öreg dologkerülő.

(Beküldte *Farkas József Szahadszentkirályról.*)

A beijedt cigány.

A cigány elment füvet iopni s hogy meg ne lássák, hasra feküdt s úgy tépte nagy gyorsasággal a füvet. A csőz azonban észrevette s rákiáltott:

- Mit csinálsz, cigány?
- Hát uram — feleli ijedtében a cigány — meg akarok halni, mert azt mondják, aki fűbe harap, az meghal.

(Beküldte *Marosi Ferenc Szőlőhegyről.*)

PEÉR GYULA

orvosi műszerész

Budapest, VIII., Baross-utca 21. sz.

Készít teljes felelősséggel elsőrendű sérvkötőt, haskötőt, görcsérharisnyát, műlábat, tángépet, testegyenestő fűzőt. Raktáron tart orvosi műszert, egészségügyi és betegápolási gummiáru.

Becületes kiszolgálás garantálva!

Szerkesztői üzenetek.

I. J. Pétervására. Mindkét rejtvény jó, közölni fogjuk. — **W. J. Elek.** A rejtvényül választott mondat értelmetlen. Másat valasszon. — **Sz. J. Perkedé.** A rejtvények közt több jó van, a tréfa sötétlen. — **R. I. Kocsér.** A tréfa nagyon régi, de ma is jó; ezért közölni fogjuk. Pótrejtvénye jó. — **B. T. S. Szabadszállás.** Válogatunk belőlük. Mások rendezőbb papírosan küldje be a rejtvényeket. — **Ilfjú Ny. M. Csanádpalota.** Valamennyi bevált. — **Cs. M. Rétszállás.** Ha rejtvényt beküld, közölje velünk a megfejtést is. Így nem használhatjuk. Másodszorra beküldött rejtvényei jók. — **J. S. Hosszúhetény.** A számrejtvény jó. — **P. P. Sárszentlőrinc.** A számrejtvényhez teljesen hasonló megjelent már lapunkban. Másat kérünk. A tréfákból az első bevált. — **Ilfjú N. J. Biharnagybajom.** Válogatunk belőlük. A verse közvetlen, kedves, egyszerű. Ha helyünk lesz rá, közölni fogjuk. — **N. J. Vászoly.** Jók. — **M. F. Szőlőhegy.** A tréfa régi, de jó. A képrejtvényben sok a vasárnapi szó. Másat kérünk. — **L. Gy. Hercegfalva.** Válogatunk belőlük. A tréfa csak azok közt a körülmenyek közt lehetett jó. — **W. I. Cegléd.** A betűrejtvény jó. — **F. J. Szabadszentkirály.** A tréfát közölni fogjuk. — **W. L. (?) Válogatunk belőlük.** — **L. J. (?)** — Akad közöttük jó is. — **P. L. Karancseszki.** Átrajzoltatjuk és felhasználjuk. — **Ilf. F. J. Szabadszentkirály.** — Rertvényéből válogatunk. Kérdéseire a Tanácsadó felel. — **N. J. Vásárosombó.** Ne türelmetlenkedj. Önnek eddig is már több rejtvényt közöltük. Ha sor kerül rá, ezután sem mellőzzük. — **M. I. Mátraverebely.** Rejtvényei közül válogatunk. — **L. R. Üröm.** Versének első szakasza jó; második és harmadik szakaszában nincs rím. A szabályokat be kell tartani! — **K. J. Kocsér.** Sor kerül valamelyikre.

REJTVENYNEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte Juhász György Csolyópusztáról.)

2. Talány.

1. Temetőben s a vár alatt csend van.
2. Nagy embernél szebben ugrik a kicsi.
3. Kedves hazád javulását nagyon régen vártad.
4. Mi a kérdés, fiam?

Mindegyik mondat egy elrabolt városunk nevét foglalja magában.

(Beküldte ifj. Nemes János Biharnagybajomról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 51-ik számunkban közöljük.

A 45-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: Zalaegerszeg.
2. Számrejtvény: Szülőföldem szép határa, meglátlak-e valahára.
3. Betűrejtvény: Egységben az erő.

Megejtették: Beresnyák István, Kerekes Gábor, Lacza Juliska, Korözs Istvánné, Szijártó Szabó Benjámin, Szekeres Imre, Boros Mihály, Marosi Ferenc, Bogdány Zsuzsika, Kiss József, Nyerges Mihály, Pócza Margit, Kézmárci István, Deli Juliska, Pinter János, Siket Károly, Nagy Sándor, Matics István, Szekeres István, T. Molnár Gyula, Dori József, ifj. Bene Lajos, Kálmán Ferenc, Farkas József, Paulecsik János, Bakó Lajos, Balogh Ferenc, ifj. Horváth V. Miklós, Lajkó Frigyes, Antii József.

Jutalomkönyvet nyertek: Kiss József (Kocsér), Pócza Margit (Ivánegerszeg), Bogdány Zsuzsika (Biharnagybajom), Deli Juliska (Szankmórczgat), Nyerges Mihály (Csanádpalota).

A 46-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

Főszerkesztő: Meskó Pál.
Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr.
Felelős kiadó: Bak Imre.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak november hó 30-án.)

Gabonapiac. Buza, tiszavidéki 76 kg.-os 462.500—465.000, 77 kg.-os 467.500—470.000, 78 kg.-os 470.000—475.000, pestvidéki és fehér-megyei 76 kg.-os 460.000—462.500, 77 kg.-os 462.500—467.500, 78 kg.-os 467.500—470.000, rozs 402.500—405.000, takarmányarpa 400.000—410.000, sörpára 470.000—490.000 korona métermázsánként.

Liszt- és őrléményiac. Lanyha irányzat mellett a tegnapi tözsdén a következő lisztárak fordultak elő: dupla 0-as 7200, 0-as 6900, 2-es 6600, 6-os 5450, takarmányliszt 3000, korpa 2200, 1-es rozsliszt 5400, 750/0-os egységes rozsliszt 4700 korona kilogrammonkin', szákkal együtt.

Takarmány. Rétszéna másodrendű 696—125.000 korona, harmadrendű csomogalásra 40—90.000, nádtakarmány, száraz 40—50.000, sarjuzsna 80.000, muharszéna 145—175.000, lucernaszéna 180—200.000, zabosbükknő-zéna 120.000, takarmányrépa 50—55.000, alomszalma 55—75.000, zsuppszalma 100—105.000 korona métermázsánként, zsuppszalma, 1 kéve 4500—5000 korona.

Vetőmagvak. Bab, fehér 500—520.000, bab, tarka 450—480.000, baltacimagg 560—620.000, viktóriaborsó, 480—540.000, bükköny, tavaszi 310—330.000, cirokmag 180—200.000, csibehur 300—320.000, csillágfűrt 300—320.000, fehér 5.500.000—6.200.000, kendermag 650—700.000, köles, fehér 340—360.000, köles, szürke 290—300.000, köles, paprika 300—320.000, lencse, kisszemű 450—600.000, lencse, nagy szemű 750—900.000, lóbab 280—320.000, lóheremag, nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 2.500.000—2.900.000, lóheremag, nyers, nagyaránkás, tisztítható 2.900.000—3.200.000, lóheremag, nagyaránkamentes 3.300.000—3.700.000, lóheremag, fehér, ólomzárólt 4.500.000—4.700.000, lóheremag, vörös, ólomzárólt 4.300.000—4.500.000, lucernamag, nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 2.400.000—2.600.000, lucernamag, nyers, nagyaránkás, tisztítható 2.600.000—2.700.000, lucernamag, nagyaránkamentes 2.700.000—2.900.000, lucernamag, fehér, ólomzárólt 3.700.000—3.900.000, lucernamag, vörös, ólomzárólt 3.500.000—3.700.000, mak 1.850.000—1.900.000, muharmag 280—300.000, napraforgó 380—420.000, nyolcszapuka 2.400.000—2.800.000, tatarika 340—350.000 korona métermázsánként.

Vágómarhavásár. Jobbminőségű ökrök 17—20.000, kivételesen 20.500—21.000, közepes 12—16.500, gyengébb 7000—12.000, jobbminőségű bika 15.900—19.000, kivételesen 19.500—20.000, gyengébb 9000—14.500, jobbminőségű tehén 13.500—18.000, kivételesen 18.500—19.000, gyengébb és közepes 7—13.000, kicsontozni való marha 5000—7500, növendékmarha 8000—13.500 K kilogrammonként élősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 24—27.000, közepes 25—27.600, nehéz 24.500—27.700 korona kilogrammonként élősúlyban.

Tenyészállatok és járműökrök. Importált fehér erdélyi jármű-ökrök 19—23.000, elsőrendű fehér járműökrök 18—21.000, elsőrendű tarka járműökrök 15—19.000, friss fejűstehén 18—21.000, 1/2 éves üszök 15—17.000, 1/2 éves tinók 13—16.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 4.500.000—11.000.000, igás kocsiló, könnyű 4.000.000—9.000.000 korona.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 5600—5800, tejszínhab 42—55.000, tejfel 22—25.000 korona literenként, vaj 65—90.000, nagyban 60—70.000, tehéntúró 14—20.000, juhtúró 36—46.000, ementáli kicsinyben 75—100.000, nagyban 65—75.000, gróji kicsinyben 60—76.000, nagyban 45—55.000, trappista kicsinyben 45—50.000, nagyban 34—38.000 korona kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, párja 44—100.000, tyúk, párja 70—140.000, hizott ruca 34—38.000, hizott lúd 36—40.000, libamáj 80—135.000, lúdszír 55—56.000 korona kilogrammja, tojás darabja 1700—2400 korona.

Hálpiai. Ponty elsőrendű, kicsinyben 45—50.000, nagyban 28.000—40.000, másodrendű kicsinyben 30—40.000, nagyban 17—28.000 korona kilogrammonként.

Zöldés és gyümölcs. Sárgarépa 2500—4000, petrezselyem 3500—6000, zeller 4000—7000, kalarábé 3000—4000, vöröshagyma 2400—3600, fokhagyma 24—36.000, cékla 2—6000, fejeskáposzta 1600—3000, kelkáposzta 2—5000, rózsburgonya kicsinyben, kilogrammonként 2800—3400, nagyban 240.000, fehérburgonya kicsinyben kilogrammonként 2000—2600, nagyban 160.000, zoldpaprika 8—9.000, tök 2000—2500, karfiol 7—20.000, torma 12—32.000, sóka 6—8000, spenót 6—8000, champignonszöke 130—150.000, alma 5—18.000, birsalma 7—18000, körte 12.000, szőlő 20—50.000, dió 14—28.000, gesztenye 7—16.000 K kilogrammonként.

Paprika Szegeden vizszonteladók részére: legfinomabb édesnemes paprika, csemegeárú 36—37.000, édesnemes kereskedelmi árú 32—35.000, félédes gulyáspaprika 25—30.000, elsőrendű rózspaprika 20—22.000, másodrendű rózspaprika 16—18.000, harmadrendű (merkantil) árú 10—15.000 korona kilogrammonként. Fűzérés árú 25—30.000 korona fűzérénekint.

Házipari nyersanyagok. Fűzésző: A zöldvessző piacán a kínálat van túlsúlyban, amely előreláthatólag az árak kisebb lemorzsolódását fogja maga után vonni. Irányárak: nemefűz, hántolt 480—500.000, elsőrendű tisztai fűz, vékony 420—460.000, elsőrendű tisztai fűz, közép 360—380.000, elsőrendű tisztai fűz, vastag 270—300.000, fűzbot 200—230.000, zöldvessző 80—100.000 korona métermázsánként. **Cyékény, fonósás:** nyersgyékény métermázsája 70—75.000 korona.

Gyógynövényárak. A gyógynövényiac forgalma erősen megcsappant és ennek megfelelően az árak is ellynyúltak. A kialakult árak a következők: Kamillavirág 4000, ökfarkkóróvirág 25.000, pipacsvirág 35.000, csalánlevél 4000, beléndeklevél 13.000, borókabogyó 2000, csipkebogyó 25.000, bodzabogyó 15.000, menta 6—10.000, koriander 4000, mustármag 6000, kőrisbogyó 70.000 korona kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1924 december 2-án. 1 angol font 346.000 K, 1 dollár 74.420 K, 1 francia frank 4112 K, 1 svájci frank 14.405, 1 román lei 377 K, 1 cseh korona 2230 K, 1 szerb dinár 1083 K, 1 olasz lira 3256 K, 1 osztrák korona 10530 K. — Zürichben 100 magyar koronáért 0.00695 svájci frankot fizettek. — Arany hús-koronás 337.000 K, ezüst forintos 17.000 K, ezüst koronás 6500 K.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS

ELBESZÉLÉS. ✦ IRTA: KOPLIK GYULA.

(2. közlemény.)

Még szerencse, hogy Berenyeynek nem volt szüksége magántitkárra, így nem kellett aggódnia, hogy Gábor inasi képességeit nélkülözni lesz kénytelen.

Gábor szemrehányásai egyébként teljesen jogosak voltak. Berenyey ugyanis már egy esztendeje, amióta Pesten telelnek és nyaralnak, olyan életet folytatott, amely nem vezethetett jóra. Az esztelen dorbézolás, barátainak mulattatása s a birtok teljes elhanyagolása azt eredményezte, hogy az apai örökségből, amióta átvette, alig a fele maradt meg. A többit elvitték a bankbizományosok, a kosztpénz s a — pezsgőadót, amit egész Pesten talán éppen Berenyey Béla tett virágzóvá.

Gábor józan ésszel s figyelő szemmel látta a pusztulást, Berenyey azonban semmivel sem törődött. Fialat volt s a gondnélküli élet könnyelművé tette. Az élet élvezete magával ragadta s nem tudott meglenni tobzódás nélkül. Végtelen könnyelműségében azzal sem törődött, hogy ma-holnap már semmije sem lesz s a gondok, a küzdés, az apró anyagi bajlódások vonulnak be életébe. Ma mindez nem jutott eszébe. A ma még szép, minék akkor a csúnya jövőre gondolni? De azért néha-néha, amikor egyedül volt, valami különös szomorúság fogta el, mintha tudatában volna mindannak, amit tesz s amiért teszi. Lyncor arcára komolyság ült, korai vénység fáradt vonásai s becsukott szeme előtt emlékek, képek elevenedtek meg. Nem. Berenyey alapjában véve nem lehetett oly végtelenül könnyelmű, mint amilyenek élete külső körülményeiből meg lehetett ítélni. Lelke mélyén valami titkot őrizhetett, amelyet talán felejtteni akart a tobzódásokban. Nem ronthatta el annyira lelkületét s nem forgathatta ki egész énjét annyira a háború alatt szerzett függetlenség, az élet értéktelenségének megismerése, a csak mának való élés megszokása, hogy mindezekről erős akarattal ne tudott volna megszabadulni éppen ő, kinek vagyona továbbra is biztosította számára a függetlenséget s könnyen találhatott volna értéket az életben, amikor erre a természet, a csodatévő föld mutatott minden évben megújuló példát. Éppen neki nem lett volna szabad olyannak lennie, mint amilyen. S mégis! Ha hazuról hír jött, hogy a termés ára erre, meg arra kellene, mert különben tovább pusztul a föld, tönkremegy a gazdaság, csak annál is inkább rendezte a «búfelejtőket» barátaival s gurult a pénz idegen zsebekbe, a pénz, amelyet meg kellett volna becsülnie.

Gábor, aki ma is még «főhadnagy úrnak» titulálta a gazdáját — megszokásból, eleget zsörtölődött, iparkodott Berenyeyt józannebb belátásra bírni, de minden kísérlete nevetésre talált. Berenyey nevetett, ha Gábor szidta, de ha más tett volna neki szemrehányást, bizonyos, hogy kikérte volna magának a gyámokadást. Egyedül az inasától nem vette zokon, ha az igazat megmondja neki, de erre az egyre sem hallgatott.

Gábor pedig ma reggel azért vágott gúnyos, hűtlen képet, amikor Berenyey javulást fogadott, mert tudta, hogy úgysem lesz fogatja annak az élés célzásnak, amit a lumpolásra tett.

Pedig — úgy látszik — ezúttal Berenyey is komolyan értette vagy akarta, amit mondott. Legalább is a megpendített gondolatlat tovább foglalkozott. Amikor a fürdőszobából kijött, így szólt Gáborhoz:

— Gáborkám! Eszembe jutott valami! Elbujok...!

— Hogyan tetszik ezt gondolni? — válaszolt Gábor s ugyancsak elcsodálkozott.

— Elmegyek Pestről, de nem mondom meg senkinek, hol bujdosom. Otthon, a Jakab-dombon van az a kis vadászaházikó — emlékszel rá —

ahol vadászat közben pihenni szoktunk, a Berci háza... oda megyek. Pihenni fogok. Majd az öreg Berci vigyáz reám, hogy vissza ne szökjem! — nevetett Berenyey.

— A Jakab-dombra? Az erdőbe? Hát biz' ott unatkozhatik eleget a főhadnagy úr!

— Azt akarok! Nagyon unatkozni!

— De miért nem tetszik akkor inkább hazamenni? Volna ott sok minden eligazítani való...

— Majd meglátjuk. De az erdőben fogok lakni... A kastélyba utánam jönnének s újra kezdődnek minden...

Gábor vállat vont, mintha neki mindegy volna, hiszen úgysem lesz az egészből semmi.

— Csomagolj is mindjárt, fiam! Még ma megyek! — adta ki az utasítást Berenyey. — Nem is megyek, hanem szököm. Ott maradok egy hónapig... Hanem azt megmondom, ha elárulod bárki előtt is, hogy hol vagyok, fel is út, le is út! Még csak az hiányzik, hogy puskával jöjjenek utánam. A vadászatnak is tivornya lenne a vége! Hát érted meg: rajtad kívül itt Pesten senki meg ne tudja, hol vagyok! Ha eljár a szád, akkor...

— Tessék csak rám bízni! Tudok én hallgatni!

Berenyeynek, de meg Gábornak is annyira megjött a kedve, hogy mindketten füttyüreszni kezdtek. Az inas ugyan csak elcifrázta a melódiát, amikor odakinn a bőrdökök között keresgél. Berenyey pedig maga kezdte előszedegetni, amit magával akart vinni. Egész kis könyvtárt is előkészített s azt hitte, mire azt a sok könyvet mind végigolvassa, megjön az esze.

A csomagolás gyorsan ment, akárcsak a «visszavonuláshál». A vonat egy jó óra múlva indult Kenézlő felé. Sietni kellett. Amíg mindennel elkészültek, Berenyey még az utolsó utasításokkal látta el inasát:

— Sem a lapokat, sem a leveleimet nem küldöd utánam. Semmi sem kell. Ha valamire szükségem volna, majd írok. A pénzed azután, ha hazajövök, elszámolsz. S még egyszer a lelkedre kötöm, el ne árulj senkinek, hol vagyok. Egy hónap múlva visszajövök s akkor többé már nem kell attól tartanom, hogy nem tudok ellentállani a kísértésnek... A fiúk is elszoknak tőlem, nem tartok többé velük! Nem kell már, igazán nem kell, nem kívánom ezt a mámoros életet... Mennyivel szebb, jobb azoknak, akik igazi otthon tudnak találni... Fúj, de megutáltam ezt a kocsmát, ezt a bünbarlangot itt... mintha már tíz év óta tartana ez a szörnyű lumpolás... Hát jól van! Eredj Gábor, keríts kocsit, azután indulunk. Pihend te is ki magadat, jó fiú, eleget virrasztottál! Nos, szaladj!

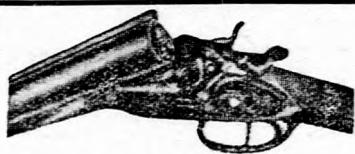
Gábor öt perc múlva már cipelte le a kétfogatuba a bőrdököket. Berenyey még egy pillantást vetett a rendetlen-ségre s valami különös érzéssel, életuntással menekült innen, a lakásáról... Pestről... az érzéseitől, emlékeiktől...

II.

Berenyey Béla késő este érkezett meg Kenézlőre. Bőrdökeiket az állomáson hagyta s gyalog vágott neki az útnak, az erdő felé.

Hideg, kemény téli este volt, de azért egy pillanatig sem gondolt arra, hogy a kényelmes, meleg pesti lakást kár lesz az erdei kunyhóval felcserélni. Az sem jutott az eszébe, hogy a falunak vegye az útját s a kastélyban pihenjen meg legalább ezen az éjszakán. Ellenkezően, őtült, hogy viszontagságos napoknak néz elébe s hogy a kényelmet az egyszerűség és a szegénység körülményei váltják fel egy időre. A régi háborús évekre gondolt.

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

Máthé
András
vörösréz-
árugyár
Ujpest,

Károly-u. 11. Tel. 140-06. Pálínkfőző üstöket, finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a legprimáris kivitelben állandóan raktáron tartok.

Drótkerítés
Hungária Itonat

HAIDEKKER

Árjegyzék ingyen. SÁNDOR,
Üllői-út 48/27. Budai fiók: 11., Fő-u. 59. sz.

Szakorposi rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás! Rendelés egész nap. VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

HARRACH OTTÓ

ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Egyetem-utca 6.

Birtokok nagy számban előjegyezve, a t. gazdaságosság bizalommal forduljon hozzám, minden igényt módomban áll kielégíteni.

Ruházati szükségletét

legelőnyösebben a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben szerezhető be.

KAPHATÓ: Férfi- és női ruhának való szövetek, lehrneműre, ágyszemlére való chiffon, vászon, sephár, kasmán. Szabószellőretek, kész lehrneműk és folsóruhák, ágyszemlén mindenféle rövid-, kézmű-, konfekciós- és díszműárúk.

Pálínkfőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNFOR szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű Chaudoir és Caepel W. M. védjegyjű

szőlőpermetező

legelőnyösebb gyáriáron beszerezhetők:

SZONTÁGH PÁL rézárgyár Bpest, IX., Üllői-út 19. Levelek és rendelések gyors és pontos elintézése miatt TERÉNYI SAMU cégfőnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

Olvassuk

a magyar kisgazdák, földművesek és kisiparosok legjobb napilapját az **UJ BARÁZDÁT** mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal VI., Ó-utca 10. sz.

Hevesmegyében

negyvenholdas. — Biharban hetvenholdas. — Nőgrádban háromszázholdas, kétszázhatvan holdas és kétszázholdas. — Gödöllői fővonalon tizenhat hold föld két darabban, kastélyszertű urilakkal, gazdasági épületekkel, gyümölcsösökkel. — Nagykáta vidékén kétszáznegyven holdas jóminőségű homokbirtok, négyszáz urilakkal, külön gazdáltsági lakással, gazdasági épületekkel, tizenöt hold szőlővel, patak mellett Felsőborsodban kitűnő vidéken kétszázötven holdas birtok urilakkal, gazdasági épületekkel. — Toinában százötven holdas elsőrangú birtok és ezeken kívül az ország különböző részein több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Dr. Héray Andor

„O. F. B.” engedélyével működő Ingatlan irodájánál, IX., Rákos-u. 11., földsz. 1.

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi, női és gyermekcipők, box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” ruházati és díszműárusztályánál.

Legjobban az jár, aki a „VASÁRNAP”-ban hirdet.

Most jelent meg

könyvalakban az „Uj Barázdá” szenzációs regénye a

Siessen a rendeléssel, mert a regényre már több ezer olvasónk előjegyeztette magát s valószínű, hogy az első kiadás pár nap alatt elfogy.

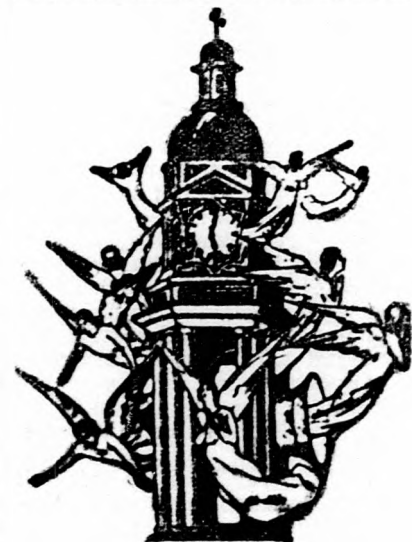
Megrendelhető a pénz előzetes beküldése mellett a

„VASÁRNAP” könyvosztályánál, VI., Ó-UTCA 10.

Halálkigyó

Az elejétől végig érdekfeszítő, izgalmas, gyönyörű 416 old. regény két kötete, szép színes borítékba fűzve ... 50.000 korona. Bérmentes küldésbe ... 57.000 korona.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással legyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a **HARANGMŰEK R.-T.** „ECCLESIA” ALAPÍTÁSA BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.